

Sidosyksikkösopimuksen jatkoilmoituksen tekeminen (jätehuoltopalvelut)

KHALL 07.09.2026
37/00.01.01/2026

Valmistelija Kunnanjohtaja Minna Nikander puh. 050 340 0956
Hallintosihteeri Annika Rauma puh. 050 4436 880

Arvio kuntastrategian toteutumisesta

negatiivinen

Uusi hankintalaki (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta, 519/2026) tuli voimaan 18.6.2026. Uudistuksen tavoitteena on lisätä avointa kilpailua julkisissa hankinnoissa, parantaa pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) osallistumismahdollisuuksia sekä tehostaa verovarojen käyttöä.

Keskeisimmät muutokset ja sisällöt ovat:

Sidosyksikkösääntely (in-house -yhtiöt) vähimmäisomistus:
Osakeyhtiömuotoisen sidosyksikön eli in-house -yhtiön käytölle ilman kilpailuttamista edellytetään jatkossa hankintayksiköltä vähintään 10 prosentin suoraa omistusosuutta yhtiöstä.

Siirtymäajat:
10 prosentin omistusvaatimusta sovelletaan pääsääntöisesti 1.7.2027 alkaen. Olemassa olevia sidosyksikkösopimuksia voi vanhoilla ehdoilla hyödyntää 30.6.2027 saakka, ja tietyissä terveystoimen poikkeustapauksissa siirtymäaika ulottuu vuoteen 2028 tai jopa 2030 asti.

Osiin jakaminen:
Suuremmat julkiset hankinnat on lähtökohtaisesti jaettava osiin, mikä helpottaa pienempien yritysten osallistumista tarjouskilpailuihin (tätä veloitetta sovelletaan 1.10.2026 alkaen).

Yhden tarjoajan kilpailutus:
EU-kynnysarvon ylittävä avoimella menettelyllä toteutettu tarjouskilpailu on lähtökohtaisesti uusittava, jos saadaan vain yksi tarjous, ellei hankintaa ole valmisteltu etukäteen markkinakartoitusta hyödyntäen (tämä tulee voimaan 1.10.2026 alkaen).

Markkinakartoitusvelvollisuus:
Yli 10 miljoonan euron hankinnoissa hankintayksikön on tehtävä markkinakartoitus tai arvioitava eri toteutusvaihtoehtoja osana suunnittelua.

Turvallisuus ja poissulkemisperusteet
Uusiin säännöksiin kuuluu harkinnanvarainen poissulkemisperuste korkean riskin toimittajille, jos toimijan luotettavuus katsotaan kansallisen tai paikallisen turvallisuuden kannalta riittämättömäksi.

Kunnan kannalta tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kunnan tulee kilpailuttaa jätteenkuljetuspalvelut, jotka tuottaa tällä hetkellä Ekorosk Oy. Kaustisen kunnan omistusosuus Ekorosk Oy:stä on 3,4 %.

Uudessa laissa on mahdollisuus sopimusjoustoille tilanteissa, joissa voisi muodostua kohtuuttomia tilanteita. Porrastettu voimaantulo antaa aikaa

toiminnan sopeuttamiseen, omistususuuksien kasvattamiseen ja kilpailutusten valmistamiseen.

Jos sopimuksen ennenaikaisesta päättämisestä aiheutuu hankintayksiköille kohtuuttomia seurauksia tai sopimuksen irtisanomiseen liittyy merkittäviä taloudellisia tai muita riskejä, hankintayksikkö voi hyödyntää olemassa olevia sidosyksikkönsä kanssa tekemiään sopimuksia 30.6.2030 saakka.

Koska monet pienet kunnat hoitavat vesi- ja jätehuollon yhteisissä yhtiöissä pienillä omistususuuksilla, nämä olisi suojattu poikkeussääntelyllä. Kymmenen prosentin omistusvaatimus ei koskisi vesihuoltolaitoksia ja jätehuoltoa. Poliittinen tahtotila on, mutta asiasta ei ole vielä säädetty hankintalaissa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Minna Nikander

Esitys

Kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan ja talousjohtajan tekemään sidosyksikkösopimuksen jatkoilmoituksen määräaikaan mennessä.

Päätös
